

ks. Janusz Królikowski

<https://orcid.org/0000-0003-3929-6008>

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Jean-Robert Pouchet, *Vivre la communion dans l'Esprit Saint et dans l'Église. Études sur Basile de Césarée*, zebrał i przedstawił É. Baudry, Abbaye de Bellfontaine, Bégrolles-en-Mauges 2014 (Spiritualité Orientale, 92)

Ojciec Jean-Robert Pouchet (1928–2012) przez długi czas był znany jako znawca i badacz św. Anzelma, któremu poświęcił wiele studiów począwszy od swojego doktoratu. Jak kiedyś wyznał, w pewnym momencie doszedł do wniosku, że nie może całe życie zajmować się jedną postacią, w związku z tym skierował swoje zainteresowania na ojców kapadockich, szczególnie na św. Bazylego Wielkiego. Pewnego razu – miałem okazję przez kilka lat uczęszczać do tej samej biblioteki, jeździć tym samym autobusem i prowadzić z nim po drodze rozmowy o ojcach Kościoła i o teologii – o. Pouchet wyznał z niemałym żalem, że zbyt późno i to raczej przypadkiem odkrył św. Bazylego – było to dopiero w 1978 roku. Nie zmienia to jednak faktu, że w stosunkowo krótkim czasie zdobył imponującą wiedzę na jego temat, łącznie z pogłębioną znajomością języka greckiego. Świadectwem tej wiedzy i pasji są zebrane w jednym tomie publikacje poświęcone św. Bazylemu, zarówno jego działalności, jak i różnym elementom jego teologii. Mimo że od publikacji tego tomu upłynęło już pięć lat, warto na niego zwrócić uwagę, gdyż szczęśliwie rozwija się w Polsce zainteresowanie św. Bazylim – oby wydało odpowiednie rezultaty.

Otrzymujemy więc w prezentowanym tomie pism o Poucheta przedstawienie ogólne sylwetki św. Bazylego jako wychowawcy wiary i promotora miłości. Nie byłoby autentycznego przedstawienia sylwetki i osobowości wielkiego Kapadocczyka, gdyby zabrało ukazania jego wizji ascezy i poszukiwania Boga, dlatego ten temat także został opracowany i ukazany w nowym świetle. Jak wiadomo, a może to wiadomo najbardziej, Bazyl jest „teologiem Ducha Świętego”, dlatego temu aspektowi jego teologii zostały poświęcone trzy duże studia, ukazujące specyfikę jego pneumatologii. Bardzo rozległy był świat przyjaciół Bazylego. Powszechnie wiadomo o jego przyjaźni ze św. Grzegorzem z Nazjanzu, co utrwaliło także jedno wspomnienie liturgiczne im poświęcone, ale w kręgu jego przyjaciół – o czym świadczą przede wszystkim listy – znajdowali się także: Euzebiusz z Samosaty, Amfiloch z Ikonium i Diodor z Tarsu. Bazyl był człowiekiem Kościoła, zabiegającym w ciągu całej swojej niezwykle aktywnej posługi biskupiej o pokój w Kościele, oraz wybitnym eklezjologiem, który w decydującej mierze ukształtował wschodnią wizję Kościoła. Tym zagadnieniom zostały poświęcone cztery odrębne studia.

Ojciec Pouchet w swoich studiach całkowicie słusznie traktuje św. Bazylego Wielkiego jako rzeczywistego mistrza teologii i pewny punkt odniesienia dla działalności kościelnej. Podstawą takiego stosunku do niego jest bardzo wnikliwe analizowanie jego wypowiedzi, łączone z szeroką znajomością kontekstu życia i działalności, które w wielu przypadkach pozwala zrozumieć sens zaprezentowanych wypowiedzi i proponowanych ujęć. Pod tym względem zebrane opracowania mogą być traktowane jako wzorcowe dla tych wszystkich, którzy chcą zajmować się zarówno św. Bazylim, jak i każdym innym ojcem Kościoła. Dogłębna praca analityczna, która została przeprowadzona w każdym z opublikowanych studiów, nie uległa błędowi, niestety bardzo częstemu dzisiaj, którym jest historyzm, czyli taki sposób podchodzenia do dawnych tekstów, który pyta właściwie o wszystko, z wyjątkiem zawartej w nim prawdy. Ojciec Pouchet jest zainteresowany przede wszystkim teologią, która jest aktualna w każdym czasie i która może być z powodzeniem proponowana jako odpowiedź na dzisiejsze pytania i wyzwania.

Drugim rysem prowadzonych badań, które ogłosił o. Pouchet, jest umiłowanie Kościoła na wzór ojców kapadockich. Był on autentycznym mnichem: benedyktyńskim oliwetanem, kochającym Kościół, co wyrażało się w jego zakonnym życiu w klasztorze Santa Maria Nova przy rzymskim Forum Romanum. Mimo iż zaprezentowane studia dotyczące św. Bazylego mają charakter historyczno-teologiczny, to u ich podstaw znajduje się potrzeba udzielenia odpowiedzi

na dzisiejsze pytania i zauważane obecnie potrzeby. Ojciec Pouchet zwracał szczególną uwagę na jedność Kościoła i na rolę, którą w tej kwestii odgrywa Duch Święty. Tą są najbardziej pilne potrzeby Kościoła także w naszych czasach. Mimo iż nie narzucają się wprost, to jednak liczne wnioski dotyczące jedności Kościoła, wyprowadzone z działalności i teologii św. Bazylego, które możemy znaleźć w pracach o. Poucheta, trzeba uznać za jego osobiste przesłanie teologiczne, wyrastające z odległej tradycji, ale aktualne przez zawartą w nim prawdę i miłość do Kościoła.

